

„EDINOST“

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

„Edinost“ stane:

za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta „ 3.— „ 4.50 „
za četrt leta „ 1.50; „ 2.25 „
Posamične številke se dobivajo v prodajnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov.
Na naročbe brez priložene naročnine se upravištvo ne osira.

EDINOST

Oglasil in oznanila se račune po 8. nov. vsakega v petitu; za naslove z debetnimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrstic.
Poslana, javna zahvala, osmrtnice itd. se račune po pogodbi.

Članki, ki jih pošiljajo uredništvu Piazza Caserma št. 2. Vsako pismo mora biti frankovano, če ne frankovano se ne sprejema. Rokopisi se ne vračajo.

Narodne, reklamacije in inserate prejema upravištvo Piazza Caserma št. 2. Odprte reklamacije o proste poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko

v „Edinost“ je moč.

Vabilo na naročbo.

Ob začetku novega leta vabimo svoje naročnike, da pravočasno ponovno svoje naročbo in da skušajo nam pridobiti novih naročnikov. Časi so resni, in morda se nam bliža doba, ko bo narod slovenski krvavo potreboval neodvisnih glasil, zahtevajočih prava naša ne oziraje se ne na desno ne na levo. Nam je resna volja, pri katerih-si-bodi odnošajih brezobzirno zagovarjati narodni naš interes, a v tem boji trebamo duševne in gmotne podpore naroda. Kdor se torej strinja z našimi načeli, stopi hitro v naš krog.

Cena listu je:

za vse leto . gl. 6.—
za polu leta „ 3.—
za četrt leta „ 1.50

Uredništvo in upravištvo.

Slovenci leta 1891.

Vsled razcepljenja slovenskega naroda na več dežel ima ta narod istočasno tudi različno borbo in usodo. Taka je bila tudi v ravno sedaj završenem letu.

S tem, da so bile razpisane državnozbornske volitve, pričela je takoj začetkom leta huda borba zastran slovenskih poslancev. Na Kranjskem, kjer je tuji nasprotnik vsaj na kmetih onemogel, nastal je pa boj v narodu samem, ker se je sad deljenja naroda na dve stranki pokazal sosebno letos. Stranka, ki so jo izpodkopali kot nenarodno, je podlegla stranki, ki se zove konservativno. Jednako huda borba se je tu pokazala ob jedni dopolnilni volitvi v kranjski deželni zbor.

PODLISTEK.

Primorski obrazi.

I.

Pogled na morje.

Kdor ni videl morja, nima pojma o svetu — to spoznanje nosim v svoji duši že četrto stoletja, to je od istega dneva, kar sem bil prvi krat zagledal sinjo našo Adrijo . . .

Bilo je prve dni julija meseca 1865. l. Poklic v bojno pomorstvo me je vzdramil iz preslastnih ljubezenskih sanj, v katere sem se bil zapredel, brezbrizen mladenec, tam doli v trsovitim „Štajerskem raji“, na gostoljubnem Vrazovem domu. Z bolečim srcem sem se poslovil od predragih mi ljudij, med katerimi sem preživel najslajše dni vsega svojega življenja; pohodil sem še jedenkrat vsa omiljena mi torišča preblazene svoje mladosti ter se odpeljal vedrega jutra proti jugu.

Vožnja od Maribora do Ljubljane, dasi skozi povsem neznane mi kraje, zadržala me je prav malo, kajti moje misli so se sukale še vedno le okrog vinorodnih kolenčev, po katerih sem dotle z brdkimi deklicami prepeval milotožne ljubezenske pesmi. Ko pa je železniški vranec priržgetal na sivi Kras, nad katerim se nam je

Po nasprotnikih kot liberalna krščena stranka je letos zasnovala lastno političko društvo in se je na shodu tega društva prekratila v narodno-napredno stranko.

Po volitvah je trajal na Kranjskem domači prepir dalje in je sosebno po leti polnil predale dnevnih glasil obeh domačih strank. Narodno-napredna stranka je vsotvarila v svojo obrambo namenjeni listič „Rodoljub“, tega pa je konservativna pobijala in izpodkopavala že pred porodom in pozneje.

Na Kranjskem je letos narod doživel več neugodnega, nego prijetnega.

Na Štajerskem se je narod odlikoval, kakor prejšnja leta, tudi ob volitvah; znatne nesloge tu še ni bilo. Poslali so vrle zastopnike v državni zbor. Huda je bila, ko je cesar po letu obiskal Celje, pa so nemški nasprotniki delali največje zapreke Slovincem, ki so hoteli vsopredno z Nemci pokloniti se vladarju. Zaradi takega postopanja od nasprotne strani imela so opraviti celo sodišča; no, Slovincem se je stvar ročila naposled ugodno.

V Celju so dobili letos društveno tiskarno in preprostemu narodu spretno uređevan list „Domovina“.

Na Koroškem so Slovenci ob državnozbornskih volitvah pokazali velik napredek v razvitju narodne zavesti; vendar pa je bil nemški nasprotnik in njegov vpliv na nezavedni del Slovencev veči, nego narodna moč. Sosebno ugodno so vplivali letos mnogoteri shodi političkega društva Koroških Slovencev; potem zbori podružnic družbe sv. Cirila in Metoda. Najboljša priča o delovanju od obeh teh strani, je to, da so nemški nasprotniki delali na izpodkopavanje obeh družtev v domači deželi in državnem zboru. Politiško društvo je celo naučnega ministra barona Gautscha razerdilo.

Z leve strani naproti smohljala neka ne- navadna svetloba v zraku, vzbudil sem se iz svoje mlemarnosti, zlasti ko me je mlad sopotnik opozoril, da je omenjena svetlost v zraku — odsev bližnjega morja. Zdajci je oživela iznova radovednost v meni in kakor bi se mi bilo zablaniilo v glavi, spomnil sem se vseh prezanimivih pripovedek o brezkončnem morju, o grozovitih morskih viharjih, o požrešnih morskih ribah, o zapeljivih morskih deklicah itd., katere mi je pravila sivolasa babica moja v dolgih zimskih večerih. Z napeto pozornostjo sem strmel pred-se, nestrpno pričakovaje, kdaj se vendar že prikaže tolikanj zaželjeno morje.

Bil je jasen poleten večer; ni ga bilo oblačila na nebu in neznosna vročina nas je dušila v pretesnih vagonih. Solnce se je baš nagibalo k zatonu, ko nas vlak privede tam gori zunaj Nabrečine na smeli ovinek, od koder se mi razgrne — prvi pogled na morje. In, kaj mislite, predragi mi Primorci, kakšen utis da je napravilo v prvem hipu prevelečastno vaše morje ná-me, prišleca izza tretje gore, preko tretje reke? Da sem odkritosrčen: prav nikakšen utis! Da mi ni prej menjeni sopotnik povedal, ne vedel bi, da imam morje pred seboj. „Vidite, to-le je naše morje!“ vzklikol je ves uznesen moj tolmač, jaz pa sem gledal in gledal ter napenjal oči, pa

časnik „Mir“ je dobro vplival na koroške Slovence; dobro znamenje je v tem, da ta list bode po novem letu izhajal po 3 krat na mesec.

Dve občini ste ravno sedaj dosegli poučevanje v šolah v slovenskem jeziku. Narod je v obče na Koroškem storil letos velik korak dalje.

Na Primorskem so se bili samo na Goriškem razdejali Slovenci ob volitvah na 2 tabora; zares narodni tabor je pa sijajno zmagal in pridobil še celo jednega zastopnika, kateri je stopil na mesto poslanca, ki je uganjal politiko, Lahom ugodno, Slovincem pa krivično.

Na Tržaškem so bili zapeljali nekoliko slovenskih delavcev, ki so ruli proti slovenskemu kandidatu; vendar je narodna stranka zapredila vse sovražne nakane.

Zaradi odstranjenja proste luke so nastale za Slovence v Trstu in njegovi okolici razmere neugodniše kljubu temu, da je njih zastopnik svaril vlado pred napačnimi utrepi. Potem je nastopila žalost med njimi tudi zaradi tega, da so Lahi dosegli oljprave slovenskih prepovedi iz stolne cerkve sv. Jnana.

V 1891 so imeli Hrvatje v društvu Slovinci ob prvih volitvah in potem ob dopolnilni volitvi v državni zbor nepopolno ljivo hude boje s svojimi nasprotniki. Naposled so vsled vzorne discipline in požrtvovalnosti sijajno zmagali. Ker je bila zmaga v zapadni Istri prvič, slavili so jo posebe Jugoslovani, potem pa avstro-ogerski Slovani v obče.

Dva slovenska lista in 1 hrvatski list na Primorskem so si pridobili letos v različnih in vstrajnih borbah velikih zaslug in so dosegli sosebno v Trstu in Istri najlepšo slavnost.

V gospodarski organizaciji so napredovali letos Slovenci v obče, sosebno pa na Koroškem in na Primorskem v smislu, da

nisem videl družega, nego zgolj nebó, ki se je ugrezalo nekam globoko pod mé. In glejte, to je povsem naravno! Oči moje namreč niso bile pripravljene na takšen prizor in česar oči niso videle, o tem naš duh nima pojma, brez poslednjega pa zopet naša čutila ne vsprejemajo nikakšega užitnega utisa. Stoprav potem, ko sem zapazil razne po morji plavajoče ladije, dobil je moj pogled nekoliko opore, kakor Noetova golobica na tisti oljki sredi občepotopnega vodovja. Polagoma začelo se je svitati v moji duši in ko sem naposled videl zahajati sonce, kakó se je namreč počasi takorekoč utápljalo v morje, začel sem razločevati vodo od podnebja, zlasti ko je poslednje zarudelo v večerni zarji, dočim je pred solčnim zahodom morje in nebó bilo jednakobojno — sinje. In ko sem konečno zagledal ravno potezo nepreglednega obzorja morskega, vzklik je v mojem duhu pójem o brezkončnosti svetovnega morja in s pojmom vzbudila se je tudi vsprejemljivost mojega vida za to doslej nepoznano prirodino prikazen . . .

Poteklo je od tistega dneva preko petindvajset let. In v tem nekratkem odlomku svojega življenja, zlasti kot mornár, prisvojil sem si precej jasn pójem o „večnem“ morji ter se do dobra seznanil z vsemi njegovimi milinami in grozami.

Kdor ni videl morja, ta nima pravega

so si pomnožili hranilnice in posojilnice, pa tudi druga društva. Ta društva so velika podpora narodu, vendar prečibka, da bi mogla zapredovati nevarnosti, ki prete Slovincem po razprostirajoči se nemški „Šudmarki“.

Šolsko društvo družbe sv. Cirila in Metoda je dobilo tu in tam novih, sosebno ženskih podružnic in je delilo se ve da še vedno preskromne podpore. Delovanje nemškega šolskega društva in potem novega italijanskega društva je vsled tega še vedno jako nevarno ob mejah in po mestih.

Vlada je skrbela le nekoliko gledè na obrtne šole; gledè na poslovenjenje sedanjih nemških srednjih šol med Slovenci in istrskimi Slovani ni storila ničesar.

Družba sv. Mohora je tudi letos znatno napredovala; pomnožili so se člani tudi pri „Slov. Matici“. Slovenski časniki, kateri pogrešajo prave medsebojne organizacije, so kazali sosebno letos ljubezen sicer do naroda, ali vedno bolj različne poti, po katerih hočejo pomagati narodu do sreče.

Nekaterniki stranka teže za tem, da bi a Kranjskega dosegli delitev naroda na dve različni stranki tudi po drugih pokrajinah. Kjer je bil najhujši a nasprotniki, nimajo ne česa ne volje. Tako deljenje narodnih sil. To se je pokazalo tudi letos. Tudi predira narodna deljenje v vedno širše kroge; nasprotniki so Slovence naučili tudi letos mnogo; zato so tudi naganjali svoje državnozbornske zastopnike, da bi se postavili na bolj slovansko stališče.

Simpatije do drugih Slovanov, a tudi naobratno, razkrili so Slovenci letos, ko so iz vseh pokrajin s posebnimi vlaki obiskali Praško in Zagrebško razstavo. To jih je okrepilo in spodbudilo za nadaljnje narodno bojevanje. Gibanje drugih Slovanov, obča politika in sedanji praveo

pojma o svetu! In vendar: koliko milijonov je ljudij na zemlji, kateri niso nikoli imeli prilike, ogledati si to tajinstveno čudo stvarjenja božjega in ki bodo tudi odpotovali v večnost, ne da bi bili kedaj v svojem življenji videli to vidno nje podobno! In vendar marsikateri izmed njih hrepeneva vse svoje žive dni po morji daleč tam zadi za gozdnatimi gorami!

Dà, vrli moji Primorci, vi, ki ste rojeni tu na slikoviti morski obali, kjer vam je sladko šumeče valovje, rekeli bi, pluskalo ob zibelko; vi, kateri ste vzrasli na morskemrodu in vam boče morje tudi ob gomili prepevalo večno svojo pesem — vi bodrodušni Primorci, pravim, pač nimate pojma, kakó ljudje, bivačoi daleč tam notri na kopnem sanjarijo o morji in o njegovih čudesih in s kolikim koprnjenjem jim prešinja dušo vsaka morská slika.

No, kakor nam naši hribje in gozdje, istotako je vam Primorcem morje nekaj navadnega, vsakdanjega in prepričan sem, da mine večkrat leto, ne da bi se ozrli na-nje. Dà, osmelujem se trditi, da si malo kateri izmed nas kedaj ogleduje morje v pravem pomenu besede, namreč, da bi ob motrenji morja videl njega slikovitost in čutil njega velečastnost ter pojnil in bi si v duhu predstavljaval njega brezkončnost. — Ko so o lanskih Binkočih zborovali učitelji iz vseh pokrajin slovenskih tukaj v

osrednje vlade vplivajo na mišljenje tudi Slovencev, različna nasprotstva od zunaj pomenjajo nasprotstva po razmerah spoznanja na znotraj. In tako, zabeleživši, da so Slovenci, kljub domačim borbam, kljub bojem z različnimi nasprotniki, vendar napredovali v ravno prejšem letu, imamo trdno zaupanje, da bo tudi pri neugodnih razmerah, napredek v bodoče leto še ugodniši in spodbudniši! Sreča nam mila!

X—Y.

Novi minister.

I.

Znano je v obče, da je naš minister-ski predsednik, grof Taaffe, sila elastičen mož: udá se kaj lahko vsakemu novemu, in bilo tudi, nenadejano došlemu položenu. Elasticiteta ta omogočila mu je, da mož vlada nenavadno dolgo, da si je bilo i njemu usojeno, prebiti mnogo in resnih kriz. Ali glavna stvar je ta, da jih je prebil. Prebil pa jih je s pomočjo lastre mu elastičnosti, kojé se moramo uprav diviti. Po družih konstitucionalnih državah drže se državniki trdno svojih, na slovesen način objavljenih načel in ako pridejo odnošaji, koji niso v soglasju s temi načeli — umaknejo se, prepustivši prostor drugim, ki drugače mislijo. Taki državniki skušajo vsaki akciji, vsaceму dogodku, pritisniti pečat individualnega svojega mišljenja. Pri grofu Taaffe-a je ravno na robe. Ne on skuša se svojimi intelektualnimi silami ustvarjati odnošaje, ampak odnošaji, nastali vsled različnih slučajnosti, preobrazujejo skoroda od dneva do dneva taktiko našega ministerskega predsednika.

Trdni predmeti zlomijo se ali razdrobijo, ako jih hočeš upogniti? — elastičnim pa dáš lahko voljo, kakoršno se ti ljubi. Grof Taaffe je tak elastičen mož in zato smo doživeli čudež, da mu danes roko stiskajo oni isti liberalci, ki so ga še nedavno temu označevali kot upropastitelja države naše in najbesnejšega neprijatelja nemško-liberalne stranke. Ali Grof Taaffe se sila moti, ako si domišlja, da se je nemškoliberalna stranka umaknila, da je prenehala biti to, kar je vedno bila — slepa in poslušna dekla neizprosne kapitalizma ter poslušna podajalka silovite nemške ekspanzivnosti, posebno oživile se po izredni sreči na bojnem polju — in zagovornica onega trdega in neupogljivega centralizma, ki je nasproten naravi države naše, ker ne pripoznava, ampak bagatelizuje sestavljajoče jo dele, to je: različne

Trstu, napadli so me rojaki iz zelenega Štajarja takoj na kolodvoru z burnim zahtevanjem: „Morje, morje, pokaži nam morje!“ in dasi so bili utrujeni, lačni in žejni, neso dali prej mirú, dokler jih nisem zavedel doli na morskí breg. Toda o prvem pogledu na morje godilo se jim je, kakor meni pred petindvajsetimi leti. „E-é! Kaj je té to! Jaz sem misla, da je vekšó!“ vzklíknol je prvi nekam prevarjen. „Mlaka je mlaka; malo širša je kakor naša doma!“ rekel je zaničljivo drugi, dočim je tretji slovesno izjavil, da mu vsa ta „luža“ prav nič ne inponuje: „Vzémem škap vođe ter ga pomnožim v duhu s tolikimi stotisočimi milijoni in bilijoni, pa imam matematiški pójem o morji!“ — No, drugi dan pa, ko smo se peljali s parobrodom v Miramar, bali so se naši junaki, da bi se ne izgubili po „brezmejnem“ morji; jednega in to najpogumnejšega med njimi pa je šegavi starec Neptun takoj dregnil s svojimi burkljami, da je kar zadovoljno plačal „voznino“. Toda, ko so se na Binkoštni ponedeljek tam gori na ovinku Nabrežinskem poslavljali od sinje Adrije, lesketale so malone vsem izletnikom solzé v očéh.

Kdor ni videl nikoli morja, ta ne ve, kakšen je naš svet! ponavljam v tretje. Kdor pa ga je videl vsaj jedenkrat, temu ne gine iz spomina, dokler je živ. In kakor po vodi iz studenca Trevijskega, ako

avstrijske nenemške narodnosti; grof Taaffe se moti, pravimo, ako meni, da se je nemško-liberalna stranka udala, kajti udal se je — le on, ko je imenoval grofa Kuenburga ministrom brez portfélja, kojega novega ministra glavna in, rekli bi, jedina naloga je ta, da reprezentuje mej svetovalci krone ideje in zahteve nemško-liberalne pohlepnosti.

Neumestno bi bilo torej, ako bi hoteli zatajevati zdaten vspeh, kojega je nemško-liberalna stranka dosegla z imenovanjem grofa Kuenburga ministrom brez portfólja. Vlada se bliža liberalcem, to se ne da tajiti in preobrat ta vrši, se sicer mirno, a neprestano in dosledno od istega trenutka ko je padel minister Dunajewski, ki je bil najnadarjeniji in prvi reprezentant zistema izza óne dobe, ko je grof Taaffe še vsklíkal, da Slovanov ni smeti na steno prítiskati. No, sedaj pa on sam stišče roko ónim, ki bi hoteli Slované na steno prítiskati.

Nastaja pa uprašanje, ostane-li trajno to prijateljstvo mej grofom Taaffe-om in nemško levico; sta se li ta dva, nekđaj takó nasprotna si elementa res pobotala in pomirila za vekovečne čase? Ne vemo sicer, se-li grof Taaffe res ziblje v taci iluzijah, ali to vemo, da se gosp. ministerski predsednik v tem slučaju moti: kakor ni smeti misliti, da bi se bila nemško liberalna stranka ni za las umaknila po imenovanju novega ministra, tako je nada prazna, da je prijateljstvo nemške levice do grifa Taaffe-a odkritosrčno. Optimizem grifa Taaffe-a utegne se britko maščevati — morda poprej, nego si to misli njega ekscelenca, kajti uverjeni smo, da nemški liberalci smatrajo sedaj grofa Taaffe-a lot nekakega „platzhalterja“ možem, ki istakó mislijo kakor isto imenovani ministar grof Kuenburg, ki pa bodo še pregnantneje označevani poznano stališče stranke, ki je še toliko grešila na račun in-v škodo države naše. — Že dne 31. januarija p. l. smo pisali na uvodnem mestu: „Nikakor nočemo trditi, da se ekscelenca grof Taaffe ne bi rad vezal z nemškimi liberalci, ako — ta „ako“ je pa isti óinitelj, ki vse odloči — bi to šlo. To pa negre in ne bode šlo izpod rok, ako neče naš ministerski predsednik s amemu s ebi nit žívljenja izpodre-zati, kajti huda samoprevara bi bila in bi pričalo o neodpustnem nepoznanju odnošajev, ako bi se grof Taaffe le za jeden sam trenutek nadejal, da ga nemško-liberalna stranka — dospévša do moči — ne strmoglaví pri prvi priložnosti, ki se jej ponudi.“ In takó je tudi: grofu

jo je kedaj pokusil, žéja mu duh tudi za pogledom morja in ga prižene iznova v njegovo obližje.

Kaj pa šele rojen Primorec! Kakor poljanec v širno svojo raván, ali planinec na nebotične svoje goré, istakó koprneva primorec po valovitem svojem morji. Domotožje, neugasno koprnenje po rojstvenem kraju, to je toli mogočna strast, da človeka spravi pod zemljo, ako je primoran živeti v tujini. In ta strast je baš v Primorcih kaj bujno razvita. Ko sem bil izvoljeno si družico primorsko odvedel na megleno močvirje ljubljansko, polotilo se je nje z leti toliko koprnenje po morji, da mi je začela povsem venovati. Po navetu prijatelja Primorca, ki pozna iz svoje skušnje to bolezen, sklenem poslati miljenico svojo k morji in ko jej to povem, poskočila je kot čil otrok, vzklíknivši: O, videla bom zopet morje! in debele solzé so se jej vlile iz očes. — In tudi jaz, da si sem se rodil daleč tam doli v zelenih Slovenskih Goricah, pričil sem se tolikanj morju, da se čutim tukaj ob njem bolj domačega, nego-li v svojem rojstvenem zavičaji. In kadar koli me pot privede sem na solčno obalo jasnosinje Adrije, spominjam se ves ginjen svojega prvega pogleda na morje.

V Trstu, na Novega leta dan 1892.
Prostoslav Kretanov.

Kuenburgu usojena je uloga Janeza Krstnika, ki naj pripravlja pot — nasprotnikom grofa Taaffe-a, a poslednji naj bi pomislil, da se tudi njega elasticiteta izvestno obrabi danes ali jutri in da se potem zruši ta čudni zistem — kako bi hitro rekli? — brez zistemnosti. — Nek oficiozni hlapec je sicer nedavno proslavljal grofa Taaffe-a umetnost, sedeti na dveh stolah, a tak način sedenja je jako problematične vrednosti, kajti po fizikalnih zakonih telebne dotičnik, ki bi se hotel nekako guncati mej dvema stoloma, takoj na tla, kakor hitro se le en stol premakne samo za las.

To utegne doživeti tudi ekscelenca grof Taaffe in tedaj se njega ekscelenca — na tleh sede in opozovaje, kako se stola na desni in levi umičeta vsak na svojo stran — izvestno zavé, da je bilo imenovanje novega ministra, zastopnika nemške levice, silna pogreška.

Važnost imenovanja novega ministra grofa Kuenburga je tedaj jasna: za grofa Taaffe-a v tem zmislu, da mu imenovanje to utegne postati usodepolno.

V prihodnjem članku spregovorimo o tem predmetu se svojega slovenskega stališča.

Govor

poslanca dr. Gregorca v 90. seji državnega zbora dne 16. decembra 1891.

Visoka zbornica! Jaz ne bodem govoril o številkah finančnega zakona, nego porabil bodem to priliko, da spregovorim nekoliko besed o političnih razmerah v Avstriji in sicer se svojega jugoslovankega stališča.

Gospóda moja! Inozemstvo gleda zánji čas na nas z veliko pozornostjo in rezultate teh studij čítamo sem ter tja v časopisih.

Lansko leto izšlo je tako delo v Monakovu pod naslovom „Oesterreich-Ungarn im reichsdeutschen Lichte“ od Pavla Dehma.

V tej jako zanimivi knjigi našel sem tudi na čuden izrek, katerega je storil l. 1852. princ Albert od Saksonija-Koburg-Gote in kateri slóve: „Avstrija bode šele država postala.“ — Avtor sodi, da velja ta izrek še dandanes. Žal, da mu moram pritrđiti. Naša država še vedno ni postala takšna država, da bi se čutili v njej vsi narodi srečne in zadovoljne

Več kakor 40 let se borimo za tako obliko države, da bi bilo brez hegemonije, brez pritiskanja in brez nasilstev vsakemu narodu dano to, kar mu treba za obstanek in razvoj. Posamne faze dolgotrajnega tega boja zaznamenovane so krvavo.

Viharni leti 1848. in 1849. odpravili sta stare razmere, absolutistični centralizem ministra Bacha uničen je bil pri Magenti in pri Solferinu naslednji konstitucionalni centralizem ministra Schmemeringa pa je pokopan pri Sadovi. A tudi sedaj veljavni sistem duvalističnega dvojnega centralizma, sistem nemške in madjarske hegemonije in teh dveh jezikov državne predpravice ne bode obveljal.

Gospóda moja! Ne plašite se, da bi Vam podal zgodovino duvalizma, samo naslanjal se bodem v svojih izvajanjih nanj, in sicer tako da rečem: Temeljna ideja duvalizma je ta, da je osnovati dve jednotni državi, v jedni naj bi imeli Nemci hegemonijo, v drugi Madjari, v jedni bodi nemščina, v drugi madjarščina državni jezik.

Ta ideja postaja vse bolj in bolj neizvedljiva, ker je ni združiti z interesi celokupne države. Pustimo Ogersko na strani in govorimo o tostranski polovici države naše. —

Pripoznati je takoj, da vzlic triindvajsetletnemu naporu še vedno nimamo jednotne, nemške in centralizovane države. Slovanske opozicije ni mogel udušiti niti rezki Giskra, niti brezozirni Auersperg, niti premeteni Taaffe, in kakor dosedaj, izja-

love se tudi v bodoče vsi poskusi te vrste vsled množéce se zavednosti in rastoče solidarnosti narodov slovanskih. Mi vsi, gospóda moja, ušteví Poljake, ne maramo nikake hegemonije, nikakega pritiskovanja in izsesovanja, ampak popolno ravnopravnost.

Da bi duvalizem ne žulil nemških in nemadjarskih narodov preveč, ustvaril se je člen 19. drž. osnovnega zakona in ogerski narodnostni zakon. Da sta ta dva zakona kdaj prišla v veljavo, ne bilo bi tolikega odpora proti duvalistični obliki države in vzdržala bi se bila dalje, nego ji je sojeno sedaj. Toda ta dva zakona nista prišla nikdar do veljave. Giskra in Auersperg se nista brigala zato in njega ekscelenca grof Taaffe vrže le najsilnejšim in najnadležnejšim prosilcem v redkih in dolgih presledkih kako drobtinico.

Gospóda moja! Nemško liberalna stranka bojevala se je več let kar najostreje mogoče proti ministru Taaffeu. Mislim, da mu je delala krivico. Grof Taaffe je prav za prav samo firmo nekoliko spremenil, sicer pa tiral tisto obrt nadalje, samo dosti spretnoje in bolj premeteno, nego so to liberalci umeli kdaj poprej. Z nekaterimi navidezno konservativnimi obljubami in pod pretvezo, da bode dognal spravo mej narodi, privabil je nemške konservativce in slovanske nacionalce, a upravni aparat zlasti pa ministri njegovi, delali so lepo mirno za liberalizem in za germanizacijo. Nemških konservativcev najsrčnejša želja, verska šola, ni smela priti niti v razgovor, nacionalcem pa se nujno priporoča umerjenost in samozatajevanje kot zdravilo, torej nekako duševno gladovanje.

(Dalje prih.)

Politični pregled.

Notranje dežele.

Notranja naša politika miruje sedaj radi božičnih praznikov, le časopise piše še vedno refleksije svoje — seveda vsak list se svojega strankarskega stališča — ob imenovanje grofa Kuenburga ministrom brez portfélja. I mi se bavimo danes s tem predmetom na drugem mestu. Novi minister prisegel je dne 30. t. m. v roko cesarja.

Državni zbor snide se zopet dne 8. t. m. Obravnava o trgovinskih pogodbah prične se že v drugi prihodnji seji. Mimo trgovinskih pogodeb prideti baje v obravnavo tudi predlogi o podunovski paroplovni družbi in o preosnovi juridiških studij. V februarju se potem snidejo deželni zbori, v marcu pa zopet državni zbor, kateri poslednji potem sredi maja zaključí svojo sesijo. Po zaključenju državnega zbora pridejo delegacije na vrsto.

Vnanje države.

Iz Rima javljajo, da je Sv. oče ob priliki novoletnega čestitanja vsprejel razne diplomate in se je osobito s francoskim poslanikom, grofom de Behain e izredno prisrčno pogovarjal nad jedno uro.

Bolgarska vlada namerava uvesti po vseh šolah bolgarščino kot učni jezik. Ta namera vladina je silno razburila Grke, bivajoče v Vshodni Rumeliji. Politiški krogi v Atenah bavijo se s to zadevo in tamošnje javno menenje je zelo razburjeno. Vlada grška se sicer še upira javnemu menenju ter se noče za sedaj obrniti do signatarnih vlasti, ker se nadeja ugodnega vspeha od diplomatiških korakov, ki jih je storila v Sofiji.

Različne vesti.

Z današnje številko nastopili smo sedemnajsti tečaj našega lista. Mi ostanemo seveda zvesti svojemu staremu programu, kojega lahko označimo z nastopnimi malimi besedami:

Studi se nam mejsebojni domači prepri in izogibati se hočemo nepotrebnim in neplodnim polemikam, to da le dotlej, dokler ne bode korist naroda, to je: skrb za njega duševni in materialni napredek — kategorično zahtevala, da povzdignemo glas svoj. Tedaj pa hočemo govoriti brez ozira na stranko ali stan.

Gg. naročnike naše prosimo, da nas podpirajo materijelno, a tudi s peresom, da bode list tem mnogovrstnejši.

Svoji k svojim! Z današnje številke pričeli smo mej oglasi prijavljati tržaške slovenske obrtnike in trgovce. Le po tej poti možno je, da se polagoma osamosvojimo od tujega kapitala ter otresemo iz poslednjega porajajočega se upliva. Slavno občinstvo — v mestu in po deželi — pozivljamo torej, da se v prvi vrsti ozira na te trgovce in obrtnike.

Peticijo posestnikov rojanskih, priobčeno v poslednji številki našega lista, priporočal je naš državni poslanec, g. Ivan Naberger, nastopno: Izročena peticija posestnikov katastralne občine rojanske je posebne važnosti osobito iz tega uzroka, ker dokazuje na prepričevalen način, kaka nevarnost proti ekzistenciji ónih rojanskih posestnikov, ki so na podlagi postave z dne 23. junija 1891, Drž. zakonik št. 13, prišli v užitninsko obsežje mesta tržaškega.

Da vsi člani visoke zbornice spoznajo žalostne odnose, navedene v tej peticiji, predlagam, da se ta peticija doslovno ponatisne v stenografskem protokolu današnje seje.

Prodlog ta je bil vsprejet in se je peticija natisnila koncem stenografskega protokola.

V „Slovanski Čitalnici“ zbralo se je tudi letos lepo število udov, da praznujejo „Silvestrov večer“. Gastronomična in šaljiva loterija, katero je priredil marljivi odbor, prouzročila je mnogo smeha in prej nego je bila razdeljena veliko število ukusnih bonbonov, raznih drugih jestvin, šaljivih stvari i. t. d. bilo je skoro polnoči. Do tu, kakor tudi pred začetkom gastronomične loterije, razveseljevala je društvo krasna igra na glasoviru gosp. Dragotina. Nekoliko trenutkov pred polnočjo ustal je predsednik društva, g. A. Truden ter pozdravil lepimi besedami novo leto. Spominjal je najpoprej, da nas le nekoliko trenutkov loči od novega leta ter potem prosil dovoljenja, izpregovoriti še nekoliko besedi o starem letu. Moj drugim je rekel: Prevlada žalibože na svetu grda navada: zabavljanje in v tesni zvezi s tem nevhvaležnost. Kar se marsikateremu nezaslužno dogaja, to se dogaja tudi staremu letu. Dasi se je toliko in rado potrudilo za človeško društvo, vendar žanje nevhvaležnost. Mesec že, predno mine, začnejo ljudje čež-nje zabavljati in več ko se približuje čas njegovega konca tem strastnejši postajajo ljudje v svojem zabavljanju: niti dobre besede ne čuješ več o tem „starcu“. Neprijatelj zabavljanja in nevhvaležnosti hoče se g. predsednik spominjati le dobrimi besedami starega leta pozabivši na britka trenutke, katere je eden ali drugi doživel v prošlem letu. Zahvalimo Boga na sreči, da smo doživeli tudi dokaj veselih trenutkov in zato se hočemo danes v prijaznosti spominjati starega leta ter nikogar pozabiti. Mej tem je bilo polnoč. V novem letu želi vsem navzočim, kakor tudi nenavzočim članom čitalnice in njih obiteljem srečo, zdravje in sploh uslišanje vseh želja; želi našemu milemu narodu boljše usodo nego v preteklih letih, posebno pa bi želel, da prenehajo nesrečni prepri, kateri so po raznih vzrokih kaj razširjeni po naših deželah, mestih in pokrajinah itd. Ako pogledamo zgodovino slovansko, vidimo, da je ta veliki rod propadal le zaradi teh vednih preprirov — kakor nam tudi sedaj neprijatelji naši — in teh je veliko na svetu — potiskajo v roko — meč bratomora. Vržimo vendar enkrat od sebe to orožje, pritisnimo se na bratska si srca, ter delujmo složno ako nečemo, da zopet nizko pademo. A

tega vendar ne more hoteti pravi narodnjak! Mili Bog — usliši nas. Potem je gospod predsednik še enkrat napil na zdravje vseh Čitalničarjev, napredku 30letne „Slovanske Čitalnice“, kakor tudi vseh drugih slovenskih društev, novin, poduzetij v Trstu; celemu narodu in premili domovini. Slednjč je zaklical: Živio mlado leto! — Lepe in pomenljive besede predsednika bile so sprejete z velikim navdušenjem in sledile so jim razne čestitke. — Da se sedaj pripravi dvorana za ples, izmislil se je odbor zopet nekaj, kar je jako vse razveselilo: Promenado po voščilih za l. 1892. — Začelo se je potem veselo gibanje na parketu in še le v pozni uri ločili so se zadnji udeleženci tega prekrasnega večera od „Slovanske Čitalnice!“

Silvestrov večer, ki ga je priredil naš „Sokol“, se je v vsakem obziru vrlo dobro obnesel. Tudi ta večer je bila Mally-jeva dvorana pretesna za vse vdeležence in treba je bilo stianiti se kolikor se je dalo, da je vsakdo dobil mesto za mizo. No, to nam ni kvarilo dobre volje in zabava se je vršila prav gladko ter bila zelo animarana. Program je ugajal vsestransko. Naposled se je pričel ples, ki trajal do treh po polnoči.

Prošnja do slavnega poštnega vodstva. Prepričali smo se, da se nekemu tukajšnjemu trgovcu, ki prodaja slovenske poštno tiskovine, pri ekonomatu poštno direkcije izročajo še vedno tiskavnice stare izdaje, kojih oblika, velikost, tekst in razpredeljenje se ne vjemajo z novjimi tiskavicami. Ne vemo sicer, ali se to dogaja namenoma, a prosimo vsakako slavno poštno ravnateljstvo, da to nedostanost odpravi.

Iz Tržaške okolice nam pišejo. Predital sem članek v zadnji številki „Edinosti“ o državni užitnici v tržaški okolici, kakor tudi prošnjo nekaterih gornjih Rojandčanov na državni zbor in njih zahtevo, da se užitninska črta potegne nižje ter naj zaprto mesto ne obsega tudi krajev, ki nimajo nikake ugednosti, da bi se smeli prištevati mestu. Davek je res previsok toliko plede okoličanskih kmetov, živečih v užitninski meji, kakor glede na one, ki živè izven nje. Niti ene niti druge ni zavidati, kajti oni in druga stočejo pod težo ogromnih pristojbin. Ali kdo nam naklada te pristojbine? Uzrok visokosti plačevanih pristojbin je pred vsem tržaška občina, kajti ona pobira na užitninskih dokladah skoraj dvakrat toliko kakor država. Gospodarstvo v mestni hiši je pred vsem uzrok, da moramo plačevati tako ogromne doklade, kateri se potem uporabljajo celo proti nam, kajti v zahvalo nam mestni magistrat snuje laške šole, nastavlja nam laške učitelje, preznane kapovile itd. Ob vsaki priliki nas celo gospoda nazivlja sovražnike mesta ter nas hočejo siloma polasčiti. Dosedanje doklade so bile tržaški občini dovoljene do konca 1892. A bati se je, da bodo gospoda za prih. leto tirjala še večjih doklad. Treba je, da se koj začetkom oglasimo, ter bi svetovali okoličanom, da v skupno storè potrebne korake ter se proti koncu tega leta — ako država sama česa ne ukrene v njih olajšanje — odločè tirjati premoščenje užitninske črte in znižanje občinskih doklad, ali pa prositi za ločitev od mesta in lastno samoupravo. V tem pa morajo, ako ne v drugem, skupno in jednomiseljno delati, zakaj drugačì bode menda njih trud neuspešen.

Pri dopolnilni volitvi I. razreda, vršivši se dne 30. t. m. bil je v tržaški mestni svet izvoljen vladni kandidat (kot takega ga vsaj označujejo naši „rudeči“ listi), gosp. D. A. Oblasser s 93 proti 83 glasom, koje je dobil njega italijansko-radikalni protikandidat, Za nas Slovane je pa čisto irrelevantno, sed-li v mestnem zboru gosp. Oblasser, ali pa kdo drugi — vsaj so nam vsi jednako prijazni.

Koledarji. Navada je, da si skoraj vsakdo ob novem letu kupi svoj koledar.

Teh je v Trstu obilo na prodajo, in dogodi se, da si slovenski kupec omisli koledar v tujem jeziku, meneč da, enacega v domačem jeziku ni. Letos nam je pa „Narodna Tiskarna“ v Ljubljani postregla z raznovrstnimi koledarji, osobito s „Stenskim Koledarjem“, na katerega opozarjamo posebno naše trgovce in uradnike. Naj bi si jih omislili namesto dosedanjih laških in nemških. Dobivajo se po raznih knjigarnah tudi v Trstu.

V imenu „Trž. Sokola“ obračamo se do imovitih tržaških rodoljubov z iskreno prošnjo, da bi naklonili kako, četudi skromno službico nekemu gospodu, ravnokar došlemu v Trst, kojega bi gori imenovano društvo uprav krvavo potrebovalo.

Poludanski strel. Prodvečerašnjem se je poludanski strel izpustil za 4 minute in 57 sekund prej, nego navadno ter se je s tem uvedlo novo časomerje, namreč ob trenutku srednjega poludne meridijana, ki leče 15 gradov na vshod Greenwich-a, To časomerje se je uvedlo tudi pri železnicah in brzojavah.

„Influenca“ ali nahod se hitro širi tudi v Trstu in njega okolici. Uradno se tu sicer ne navajajo slučajji, kajti bolezen ni tako huda kakor drugod, vendar pa so se morale nekatere žole začasno zapreti, in več njih prisilila je v posteljo. Mnogo bolj je razširjena po Koroškem in Stajerskem; v Gradcu je bilo dosedaj nad 1000 slučajev bolezni in okolu 20 slučajev smrti. Glavni uzrok jej je brez dvojbe neugodno vreme. In res smo imeli zadnje dni megleno, nezdravo vreme, ki to bolezen jako pospešuje. Da se je obvarujemo, priporočajo izvedenci pred vsem zmernosti, kajti napačna je misel, da se bolezen prežene z opojnimi pijačami in varovati, se je prehlajenja pred vsem, na večer pa piti gorak čaj. Če je pa napad hud, pokliče naj se zdravnik, kajti bolezen ta postane lahko tudi nevarna.

Konservatorij za glasbo in dramatiko. Kakor čujemo snuje se v Trstu neko društvo „Conservatorio di Musica e Dramatica in Trieste“. Pravila novemu društvu morejo se upogledati pri Schmidt & C. trgovina s muzikalijami, in v agenciji Hirschfeldovi. Tako nam javlja dotični osnovalni odbor.

Za Božičnico otroškega vrta v Rojanu so darovali: g. Fran Kalister 20 gl., ga. Sinigalia 2 gl. góna. Ljudmila Mankoč 72 robcev, g. F. Štrekelj 2 gl. g. Jakob Banderl 2 gl. ga. Julika Trobec 1 gl. g. Milko Šašelj 1 gl. g. Porenta 1 gl. g. Rad. Fonda 1 gl. góna Marica Možetič 1 gl. g. g. Rajko Logar 1 gl. gosp. J. Šabec 5 gl. N. N. 50 nov. č. g. J. Wardo 2 gl. N. N. 1 gl. N. N. 1 gl. g. Uzman 1 gl. g. Rojanski 1 gl. góna. Marija Abram 2 gl. g. Mahorčič 1 gl. mons. Legat 1 gl. g. Standačher 1 gl. g. Žbona Andr. 3 gl. ga. Marija Nemeth 1 gl. g. Vinc. Nemeth 1 gl. N. N. 5 gl. ga. Tereza Bednarc 1 gl. ga. Ana Košič 1 gl. mons. Flego 1 gl. g. Babnik 1 gl. gosp. Pertot Josip 2 gl. gosp. Tönnies 2 gl. g. Anton Vrabc 2 gl. g. Anton Krajeer 1 gl. g. Machne 3 gl. g. Andrej Pipan 1 gl. g. Miha Venutti 1 gl. g. Kosovel 1 gl. mons. Šterk 2 gl. g. M. Sprkaj 2 gl. ga. Ana Turk 1 gl. g. Ivan Gregorič 40 nov. g. A. Wavra 1 gl. ga. Antonija Fuk 60. nov. g. prof. Jesenko 2 gl. (Dalje prih.)

Letošnji pustni čas trajal bode 55 dni t. j. 7 tednov in 6 dni. Velikonočni prazbodo 17. in 18. aprila, binkošti 5. in 6. junija.

Zdraviška postaja za bitro pomoč v nenadnih nesrečah in boleznih se je odprla te dni na trgu sv. Ivana štev. 6. Tamkaj je namreč vedno nekoliko zdravnikov, kateri pritečejo na pomoč, kader treba.

„Dom in svet“. Osebinska: 1. Lev Nikolajevič Tolstoj. Spisal Ivan P—. 2. Na tuji zemlji. Zložil M. O. 3. Zle moči. Novelota. Spisal Josip Krasjanin. 4. Diabolus vagabundus. (Peklenšček Potepenščenk.)

Kratkočasnica. — Po narodnih pripovedkah spisal Anton Hribar. 5. Vaška pravda. Resnična povest. — Spisal Podgoričan. 6. Rudarske pesmi I., II. Zložil Vladimir. 7. Iz davne prošlosti. Starinoslovne črtice o novjeh izkopinah. Poroča J. Pečnik. 8. Na jutrovem. Potopisne in narodopisne črtice. Spisal dr. Fr. L. 9. Še nekoliko o gimnazijskih izvestjih za leto 1891. Poroča V. B. 10. Slovatvo. 11. Razne stvari

Tržno poročilo.

Cene se razumo, kakor se prodaje na debelo blago za gotov denar).

	Cena od for. to for.
Kava Mocca	100 K. 128.— 130.—
Rio biser jako fina	— — — —
Java	— — — —
Santos fina	96.— 98.—
„ srednja	92.— 94.—
Guatemala	108.— 110.—
Portorico	132.— 134.—
San Jago de Cuba	— — — —
Ceylon plant. fina	128.— 132.—
Java Malang. zelena	110.— 112.—
Campinas	— — — —
Rio oprana	116.— 118.—
„ fina	96.— 98.—
„ srednja	92.— 94.—
Cassia ligna v zabojih	28.— — —
Macisov cvet	380.— 390.—
Inger Bengal	— — — —
Papar Singapore	47.— 48.—
Penang	38.— 39.—
Batavia	42.— 43.—
Piment Jamaika	31.— — —
Petrolej ruski v sodih	100 K. 5.75 — —
„ v zabojih	7.50 — —
Ulje bomažno amerik.	33.— 35.—
Lece jedilno j. f. gar.	41.— 42.—
dalmat. s certifikat.	43.— 44.—
namizna M. S. A. j. f. gar.	50.— 52.—
Aix Vierge	56.— 57.—
„ fino	52.— 54.—
Rošči pulješki	10.50 — —
dalmat. s cert.	11.50 — —
Smekve puljške v sodih	— — — —
„ v venci	13.50 — —
Limeni Mesina	zaboj 4.50 5.—
Pomerance Puljeske	3.50 4.—
Mandji Bari I. a	100 K. 75.— 76.—
dalm. I. a, s cert.	80.— 82.—
Pignoli	— — — —
Riz italij. najinoji	22.— — —
„ srednji	21.— — —
Rangoon extra	16.50 — —
„ I. a	14.— 14.25
„ II. a	12.— 12.50
Sultanize dobre vrsti	28.— 30.—
Suho grozdje (opaša)	17.— 17.50
Cibebe	20.— 21.—
Slaniki Yarmouth	sod 14.— 15.—
Polensvke srednje velikosti	100 K. 44.— — —
„ velike	43.— — —
Sladkor centrifug. v vrečah	— — — —
„ certifikat.	34.— 34.50
Pašol Coks	34.— 34.25
Mandoloni	10.— — —
svetlorudeči	9.25 — —
tomnorudeči	9.75 — —
bohinski	10.— — —
kanarček	— — — —
beli, veliki	8.50 8.75
zeleni, dolgi	— — — —
„ okrogli	— — — —
mešani, stajerski	7.75 — —
Maslo	84.— 85.—

Bratje Sokoli!

Podpisani odbor vabi vse telovadce na pogovor, ki bode jutri 3. t. m. v društveni sobi. Na dnevnem redu je jako važno vprašanje, glede poučevanja telovadbe. Vsacega telovadca veže torej dolžnost udeležiti se tega posvetovanja.

Nazdar ODBOR.

Javna zahvala.

Podpisano šolsko vodstvo se srčno zahvaljuje vsem p. n. gospem, gospodičnam in gospodom, kateri so za „božičnico“ tukajšnji šolski mladini različne darove podeliti blagovoli. Bog plati vsem!

Šolsko vodstvo v Komnu, 30. decembra 1891.

+

Tužnim srcem poročam znancem in prijateljem, da je moj sin

Matija

po dolgi mučni bolezni v bolnišnici pri usmiljenih bratih v Gorici, dne 30. t. m. ob 5. uri pop. mirno v Gospodu zaspal.

Krajnavas pri Dutovljah, dne 31/12/91.

Anton Zlobec.

Domači oglasi.

Društvena kréma

Rojanskega posojilnega in konsumnega društva, poprej Pertotova, priporoča se najtopleje slavnemu občinstvu. Točijo se vedno izborna domača okoličanska vina. Cl.

Josip Kocjančič, Via Barriera vecchia št. 19, trgovina z mešanim blagom, moko, kavo, rižem in raznovrstnimi domačimi in vnanjimi pridelki. Cl.

Anton Počkaj, na voglu ulice Ghenga in Cecilia, toči izvrstno domače žganje; v tabakarni svoji — ista hiša — pa prodaja vse navadno potrebne nemško-slovenske poštne tiskance. Cl.

Ivan Prelog priporoča svoji trgovini v Via del Bosco št. 2, (uhod na trgu stare mitnice, Piazza Barriera vecchia) in v ulici Molin a vento št. 3. Prodaja različno mešano blago, moko, kavo, riž in razne vrste domače in vnanje pridelke. C.

B. Modic in Grebenc, na voglu Via in Via Nuova, opozarjata zasebnike, krčmarje in č. duhovščino na svojo zalogo porcelanskega, steklenega, lončenega in železnega blaga, podob in kipov v okrašenju grobnih spomenikov. Cl.

Gostilna „Alla Vittoria“ Petra Muscheka, v ulici Sorgente (blizu tehtnice Rosada) toči izvrstna vina in prirejuje jako okusna jedila. Prenosičiča neverjetno v ceno. Cl.

Gostilna „Štoka“ staroznana pod imenom „Belladonna“, poleg kavarne „Fabris“, priporoča se Slovincem v mestu in na deželi. Točijo se izborna vina, istotako je kuhinja izvrstna. Cl.

Andrej Kalan, čevljar v ulici Caserma, priporoča se najtopleje slovenskemu občinstvu. Solidno delo in točna postrežba. Cl.

Kavarni „Commercio“ in „Tedesco“ v ulici Caserma, glavni shajališči tržaških Slovincov vseh stanov. Na razpolago časopisi v raznih slovenskih jezikih. Dobra postrežba. — Za obilen obisk se priporoča Anton Šorli, kavarnar. Cl.

Martin Krže, Piazza S. Giovanni, trgovina z mnogovrstnim losenim, železnim in lončnim kuhinjskim orodjem, pletenino itd. itd. Cl.

Tiskarna „Dolenc“ (narodni zavod v Trstu), Piazza della Caserma št. 2, izvršuje vsakovrstna tiskarska dela po ugodnih cenah. Cl.

Kar se dobiva strojev

za kmetijstvo in obrtnijstvo, za pohištvo in za drugo rabo, najde se v zalogi trdke

Zivic in družb. v Trstu

— 61 ulica Zonta 5 vse garantirano in ceneje.

Za zdaj priporoča posebno svoje vinske stiskalnice, mline, sesalke itd. Izdeluje vodovode, mline in druge tvornice na par in na vodo.

Priporoča se omenjena trdka vsem rojakom za obilne naročbe.

Nič več kašlja!

PRVNI ČAJ

napravljen po lekarničarju

G. B. ROVIS

v Trstu, Corso 47

ozdravi vsak kašelj, še tako trdovraten, kakor to spričujejo mnoga naročila, spričevala in zahvalne, ki dohajajo od vseh strani in pa uspehi prvih tuk. zdravnikov.

Ta čaj je sestavljen iz samih rastlin in čisti kri; ima dober okus in velja en zavoj za 8 dni 60 nvč.

Omenjena lekarna izdeluje tudi pile za prestenje života in proti madronu iz soka neke posebne rastline, katerih uspeh je velik, posebno pri zaprtjem trupu, žledčnih boleznih itd. in se lahko uživajo o vsakem času brez obzira na dijeto. Ena škatlja velja 30 nvč.

Plašter in tudi tinktura proti kurjim očesom in debelejši koži — cena 3 plaštrov za kurja očesa 20 nvč. — Ena steklenica tinkture 40 soldov.

Edina zaloga v Trstu v lekarni ROVIS, v Gorici v lekarni Cristofolletti, Pontoni in Gliubice. 8—12

V tej lekarni govori se tudi slovenski.

Kôtranove sladčice

katero izdeluje lekarničar

PRENDINI v Trstu

Telefon št. 334. 12—52

Velika poraba ki je dandanes v navadi rabiti kôtranove izdelke prepričala me je, da sem začel sam izdelovati iz pristnega kôtranovega izvlečka iz Norveškega izvrstne sladčice podobne onim, ki dohajajo iz inozemstva

Te sladčice imajo isto moč kakor kôtranova voda in glavice (Kapsule), lažje se, proživajo in prebavijo ter se prodajejo po prav nizki ceni. Da se ogne ponarejanju na enej plati vdobljeno ime izdelovalca Prendinija in na drugi besedo Catrame. V Trstu se prodajejo v lekarnici Prendinij v škatljicah po 40 kr., prodajejo se tudi v vseh večjih lekarnah v drugih deželah.

Vinski ekstrakt.

Za trenutno napravo izvrstnega zdravega vina, kojega ni mož razložiti od pravega naravnega, priporočam to že skušano specialiteto. Cena 2 kil. (ki zadostujeta za 100 litrov vina) 5 gld. 50 kr. Receipt priloži se gratis. Jamčim najboljši vseh in zdrav izdelek.

Spirita prihrani,

kdor uporablja mojo nenadkriljivo esenco za ojačevanje žganih pijač; ta esenca podeli pijačam prijeten, rozek okus in se dobiva le pri meni.

Cena 3 gold. 50 kr. za kilo (za 600—1000 litrov) včevši pouk o uporabljanju.

Razum teh specialitet ponujam vsakovrstne esence za izdelovanje ruma, konjaka, finih likërov itd najboljše in nenadkriljivo kakovosti. Receipt prilagajo se gratis. Cenik franko.

Karl Filip Pollak,

Essenzen-Specialitäten-Fabrik

in PRAG. 7—50

Iščete se solidni zastopniki.

Tinktura za želodec,

katero iz kineške rabarbare kerhlikovcovega lubja in svežih pomerančnih olupkov prireja G. PICCOLI, lekar „pri angelju“ v Ljubljani, je mehko toda ob enem uplívno, delovanje prebavnih organov urejajoče sredstvo, ki krepi želodec, kakor tudi pospešuje telesno odprtje. — Razpošilja jo izdelovatelj v zaboječkih po 12 in več steklenic. Zaboječkih x 12 stekl. velja gl. 1-36, z 55 stekl. 5 kg. teže, velja gl. 5-26. Poštino plača naročnik. Po 15 kr. stekleničico razprodajajo se v vseh lekarnah v Trstu, Istri in na Goriškem. 26—26

Vozni listi in tovorni listi v Ameriko.

Kraljevski belgijski poštni parobrod „RED STEARN LINIE“ iz Antverpena direktno v

New York & Philadelfijo

koncesijonovana črta, od c. kr. avstrijske vlade. Na vprašanja odgovarja točno: koncesijonovani zastop 50—42

„Red Star Linie“

na Dunaju, IV Weyringergasse 17

ali pri

Josip-u Strasser-u

Speditionsbureau für die k. k. Staatsbahnen in Innsbruck.

J. PSEPHOFERJA

lekarna v Beču, Singerstrasse broj 15.

zum goldenen Reichsapfel.

Kričistilne kroglice, nekaj imenovane univerzalne kroglice, zaslužijo ta poseben naslov po vsej pravici kajti je v resnici mnogo boleznih, pri kojih se te kroglice pokazale svoj učinek. Desetletja že se te kroglice splošno razširjene, zapisujejo jih mnogi zdravniki in malo je družin, koje ne bi imele zaloge izbornega tega domačega sredstva.

Jedna škatljica z 15 kroglicami stane 21 kr., jeden zavitek šestih škatljic 1 gld. 5 kr., pri nefrankovani pošiljavi po povzetju 1 gld. 10 kr.

Ako se denar naprej pošlje, ni treba plačati porto, in stane: 1 zavitek kroglic 1 gld. 25 kr., 2 zavitka 2 gld. 30 kr., 3 zavitki 3 gld. 35 kr.; 4 zavitki 4 gld. 40 kr., 5 zavitkov 5 gld. 20 kr., 10 zavitkov 9 gld. 20 kr. (Manj, kot jeden zavitek se ne pošilja).

Prosimo, da se izrečno zahteva

„J. Pserhoferjeve kričistilne kroglice“

in paziti je, da ima pokrov vsake škatljice isti podpis J. Pserhofer v rdečih pismenih, katerega je videti na navodilu za porabo.

Balzam za ozeblino J. Pserhoferja 1 posodica 40 kr., prosto poštine 65 kr.

Trpotčev sok, proti kataru, hripavosti, krčevitemu kašlju itd. 1 steklenica 50 kr.

Amerikansko mazilo za trganje 1 posodica 1 gld. 20 kr.

Prah proti potenju nog, škatljica 50 kr., poštine prosto 75 kr.

Balzam za goltanec, 1 steklenica 40 kr., poštine prosto 65 kr.

Življenska esenca (Pražke kapljice) proti pokvarjenemu želodcu in slabi prebavi stekleničice 22 kr.

Angleški čudežni balzam, proti kašlju, steklenica 50 kr.

Fijakerski prašek, 1 škatljica 35 kr., poštine prosto 60 kr.

Tanokininska pomada J. Pserhoferja, pospešuje rast las, škatljica 2 gld.

Univerzalni plašter prof. Stuedela, domače sredstvo za rane, otekline itd., posodica 50 kr., poštine prosto 75 kr.

Univerzalna čistilna sol A. W. Bullricha, izvrstno domače sredstvo proti posledicam slabe prebave, 1 zavitek 1 gld.

Razven imenovanih izdelkov dobivajo se še druge tu- in inozemske farmacevtske specialitete, ki so bile po vseh avstrijskih časopisih oznanjene.

Razpošiljanja po pošti vrše se točno, a treba je denar poprej doposlati; večja naročila tudi po poštne povzetju.

Pri doposliljavi denarja po poštnej nakaznici, stane porto dosti manj kakor po povzetju. 8—12

Veliko zalogo

môke in otrob na veliko

priporoča trdka

IVAN H. POHLY V TRSTU

Via Coroneo št. 9.

2—11

Albert Reimer

urar, „Via Caserma“ št. 12., J. nadstr.

ja uže na glasu kot jako vesten in soliden popravljavec ur vseh vrst. Zato se priporoča po vsej pravici sl. občinstvu. 5—1

Veliki polom!

Novi-Jork in London nista prizanesla tudi evropskemu ozemlju, in je bila tudi velika tovarna za srebrnino primorana razdati celo svojo zalogo proti mali odkodnini za delo samo. Pooblaščen sem, da izvršim ta nalog.

Jaz podarim

vsakemu, bodis bogatemu ali ubogemu, naslednje stvari za samoodškodnino v znesku 6 for. 60 kr. in sicer:

- 6 komadov najfinejših nemiznih nožev s pravim angljskim rezalom.
- 6 komadov amer. patent. srebrnih vilic.
- 6 komadov amer. patent. srebrnih žlic za juho.
- 12 komadov amer. patent. srebrnih žličic.
- 1 komad amer. patent. srebrn. zajemalca za juho.
- 1 komad amer. patent. srebrn. zajemalca za mleko.
- 6 komadov angleških Viktorija-tas.
- 2 komada prekrasnih namiznih svečnikov.
- 1 komad cedilo za čaj.
- 1 komad najfinejši potroševalec sladkorja.

42 komadov skupaj.

Vseh teh navedenih 42 predmetov stalo je popred nad 40 gld in se dobe sedaj za minimalno ceno gld. 6.60. Amerikansko patonirano srebro je skozi lu skozi bela kovina, koja obdrži srebrno barvo 25 let, za kar se jamči. Najboljši dokaz, da ta inserat

ni sleparija

je to, da se javno zavežem, vsakemu, komur b blago ne ugajalo, brez vgovora povrniti svoto, in nikdo nebi smel opaziti te ugodne prilike, omisliti si to prekrasno namizje.

Pošilja se samo po poštne povzetju ali predplačilu.

Posebno priporočati je temu pripadajoči čistilni prašek. Škatljica s poukom o porabi vred stane 15 nov.

P. Perlberg's Agentur

der verein. amerik. Patent-Silberwaaren-Fabrik. Wien, II. Rembrandtstrasse 33.

Odlomek iz zahvalnih pisem:

Ker sem z garnituro zadovoljen, naročam zopet nastopno.

St. Ulrich 1. okt. 1891. Anton Santifaller kitar.

Z Vašo pošiljavo sem bila jako zadovoljna, prosim da mi pošljete še jedenkrat in še sledeče. Oberndorf, 18. nov. 1891.

a/d. Salzaach. Tereza Stelzer.

Čast nam je preporučiti p. n. občinstvu Trsta i okolice, Primorja i ostalih hrvatsko-slovenskih gradovah i mjestah, sa solidnosti i jeftinoće poznatu, te obilnimi modernimi pisemni strojevi providejnu

JEDINU SLAVENSKU

TISKARU U TRSTU

Ista prima i obavlja svaku naručbu bilo koje vrsti knjigotiskarskoga posla te preporuča se osobito za ove vrsti tiskarice kao n. pr.:

za župne urede, okružnice, račune, list. artiju i zavitke s napisom, preporučne karte, posjetnice, zaručne i vjenčane objave, pozive, rasporede, ulaznice, oglase, pravila, izvješće, zaključne račune, računanje, punomoći, cjenike, jestvenike, svakevrstne skrižaljke, izpovjedne odule, knjige itd.

Uvjerava se p. n. občinstvu, da će nam biti osobita briga, p. n. naručitelje u svakom pogledu zadovoljiti koli brzom i točnom podvorbom, toli jeftinom cjenom i ukusnom izradbom.

Drži u zalih (ekladisću) sve potrebne tiskarice i knjige za crkvene urede.

Onda ima na prodaj sledeće knjige:

- Kmetijsko berilo za nadaljevalne tešaje ljudskih šol in gospodarjev v pouk ciena prije 50 nvč. sada 40 tvrdo vezana . . . n. 60
- Sodnijski obrasci sastavljeni B. Trnovcem . . . n. 20
- Vilim Tel, prevod Cegnara . . . n. 40
- Ljudmila prevod J. Lebana . . . n. 20
- Filip prevod Križmana . . . n. 20
- Antigona prevod Križmana . . . n. 20
- Pjesma o zvonu prevod A. K. Istranin . . . n. 20
- Istra pjesma „A. K.“ . . . n. 20

Ove su knjige jako prikladne za darove i praznicah zato ih sl. občinstvu preporučamo.

Kod naručivanja tiskarice i drugog, molimo naznačiti točno naručbu i dotični naslov (adresu) naručitelja.

Za obilnu naručbu preporuča se

Tiskara Dolenc

Piazza Caserma št. 2. (uhod iz via Pesa).